

DOLGO ŽIVLJENJE Z LEPIMI SPOMINI NA GORE

ŠESTDESET GORNIŠKIH LET

VLADIMIR ŠKERLAK

Rodil sem se kot krepak deček. Tehtal sem štiri kilograme. V nekaj dneh pa sem skopnel na dva kilograma. Zdravnik **dr. Keglovič** me je posadil na svojo dlan in rekel: »Če bo lahko dvignil glavo, bo ostal živ. Če je ne bo mogel dvigniti, se pripravite na pogreb.«

Dvignil sem glavo in jo dvigam že več kakor 91 let. Za dolgo življenje se moram zahvaliti zlasti svojim pohodom v gore. Toda dolgo življenje pomeni tudi starost in upadanje tiste moči, ki nam je v prejšnjih letih omogočala hrabre pohode. Moramo se omejiti na spomine. Teh pa je veliko in moram priznati, da bi jih rad pripovedoval mlajšim gornikom. Vem pa, da bi jih to kmalu začelo dolgočasiti, zato se bom omejil na tiste, o katerih mislim, da vsebujejo nekaj, kar se ne dogaja vsak dan. Pred besedami o gorskih vzponih pa bi želel podati pregled bistva v štirih poglavjih oziroma odstavkih. Ti so čas, kraj, delo, ljudje.

ČAS

Šestdeset let štejem od julija 1923 – tedaj smo napravili šolski izlet na Pohorje – pa do julija 1983 – takrat sem se z ženo zadnjič vzpel na Krn.

Seveda ne morem zatajiti prekinitev. Bil sem vojak (hkrati s **Tinetom Orlom**) v Bileči (letnik 1936/37). Po tem orožne vaje leta 1938, nato internacija in zapor v letih 1944 in 1945.

O tem moram povedati:

Ta čas ni bil popolnoma izgubljen. Ne glede na to, da smo se tudi med rednimi vojaškimi vajami dosti »gun-

cali« po hercegovskih hribih, sva s tovarišem **Jaromir Beranom** hodila ob nedeljah na griče okrog Bileče. Po odslužitvi devetmesečnega roka pa sva se Beran in jaz povzpela na Orjen (1895 m). Poleg tega sem obogatel z dvema veliko vrednima spoznanjema: ugotovil sem, da sta v vojski najbolj prekleto besedi »dži se«, največji dokaz mestne lepote pa je prebava častnikov v mestu. Tako je bilo: po zaključnih izpitih so se častniki pogovarjali z nami. Kapétan prve klase mi je pripovedoval, da je pred preместitvijo v Hercegovino služil v Splitu, jaz pa sem mu rekel, da je to lepo mesto in da se je tam gotovo dobro počutil. Odgovoril mi je: Zares je bilo lepo – tako jaz kakor tudi člani moje družine smo imeli odlično prebavo.

Orožne vaje sem leta 1938 prebil kot narednik II. planinskega polka s sedežem na Sušaku. Naša četa je prebivala v frankopanskem gradu v Kraljevici. Tu sem na Gavranica kosi moral vojakom prikazovati podrobnosti plezalne tehnike. Po mesecu službe v Kraljevici smo šli – seveda peš – v Gorski kotar. Utaborili smo se v Crnem lugu. Od tod sem šel v nedeljo na Risnjak. Pred koncem orožnih vaj pa sem moral voditi naskok svojega voda na ta vrh. Albanski vojaki so mi bili hvaležni, ker sem jih varoval pred šikanami srbskih in črnogorskih podnarednikov. Na vrhu Risnjaka so mi prinesli šop planik. Zahvalil sem se jim, toda takoj po vrnitvi v Ljubljano sem pisal poveljstvu II. planinskega polka, naj prepovedo vojakom, da trgajo gorsko cvetje. Odgovorili so, naj navedem imena vojakov, ki so to storili, ker jih nameravajo kaznovati. Odpisal sem jim, naj ne mislijo na kaznovanje, temveč naj ukažejo, naj se to v prihodnje ne dogaja.

Tako ostaja kot izrazita prekinitev gorniške dobe samo čas internacije in zopora. To znaša šest mesecev. Upoštevati pa moramo, da sem kot študent in pozneje ob času dopustov prebil toliko časa v gorah, da štetje šestdesetih let ni pretirano.

KRAJ

Kot »kraj« moram označevati vse gore in gorske predele, ki sem jih prehodil. Ti so predvsem slovenske Alpe, vstevši Zahodne Julijske, Velebit, Durmitor (petkrat), Prokletije, Karpati (Beljanica, Veliki Pietros, Risi), Visitor, Kopaonik, več vrhov v švicarskem in francoskem sredogorju. Taboril sem Za akom, v Planici, Bohinju in Vratih ter opravil pohode iz teh taborov. Na Triglavu sem bil tridesetkrat, od tega dvakrat v zimskih razmerah, na Jalovcu petkrat, med drugim 5. februarja 1933 in 15. marca 1935, zelo verjetno sem bil na Triglavu prvi Prekmurec (v juliju 1926).

Plezal sem v Severni steni Triglava (dvakrat po Slovenski, enkrat po Nemški smeri), v Martuljski skupini na grebenu med Škrlatico in Dovškim križem, greben Širo-

Prisotna

ŽELJKO KOZINC

*Kjerkoli že pogledam svojo goro,
najdem tvoj okus, prezračen
v rosi znojnih kapelj. Tvoj tih obraz
in vonj vsenaokoli, ujet
v kamniti kletki sonca, s sabo jemljem.*

*Ko pod zvezdami zaspim,
te v mreži sanj spet zibljem.
A tam ne dihaš, tam le izginjaš,
v satje mojih rok prenikaš,
omolčana v vetru, bela žena.*

*Izgovarjam ga oblakom, dežnim kapljam,
ta svoj spomin, ves nem, brez barve,
kakor gora poln in prazen.
Vsakomur ga, nikomur ga,
spet dajem, več ne jemljem.*